

præventio. Tondut. d. cap. 2. num. 1. Vide infra, num. 11.

3 Quæritur inde, an Domini possint uti in solidum jurisdictione, ita ut quisque de causis, in quibus prævenerit, solus cognoscat. Affirmant non pauci, ut videre licet apud Boër. *decis.* 5. Jacob. de S. Georg. *ubi sup.* At quidam sentiunt, id Dominis non licere, sed quod debent inter se convenire, quis sit administraturus; alioqui autoritate publica superiores compelli poterunt, ut usum jurisdictionis partiantur, constituentes communi suffragio iudices, vel alio modo, ne vassalli vexentur pluralitate jurisdictionem exercentium. Vide Peguera *decis.* 10.

Ad Num. 1.

4 Huic posteriori sententiæ adhaerent cum D. Covar. Boër. d. tract. de cust. clavium, num. 65. 66. Cancr. *variar. part. 2. cap. 2. num. 78.* Morquech. *sup. num. 7.* Jac. à S. Georg. *num. 2. & 5.* ubi probat. Hæc aliter se habent in iudiciis, seu Dominis, qui jure hæreditario, aut alio jurisdictionem nanciscuntur: secus erit in magistratibus à Principe, vel lege constitutis, qui valent in solidum jurisdictionem exercere, ut præter D. Covar. observat hoc discrimen Jac. à S. Georg. *sup. num. 1.* tamen aliud sentire videatur D. Solorz. *sup. tom. 2. cap. 3. num. 44.* ubi ait, jurisdictionem individuum ideo non posse integraliter uno, eodemque tempore apud duos iudices, aut Magistratus consistere: quod ita est in exercitio, & actu quod certam causam ac personam, quia simul à diversis iudicibus molestari prohibetur aliquis.

5 Quæritur, an Dominus territorii punire possit delinquentem in illo ejusdem jurisdictionis conformem. Et negativam partem communis amplectitur. Consule Bart. in l. Tres tutores, de administrat. Greg. Lop. in l. 16. gloss. ult. tit. 28. part. 3. Bald. in cap. Præterea, de prohib. feud. alien. per Feder. Cancr. *variar. part. 2. cap. 2. num. 79.* Sed limitatur si periculum immineret ex mora. Hanc, & alias limitationes reperies apud Greg. Lop. & cæteros.

6 Si quis vassallus emerit ab uno ex Dominis partem territorii, & jurisdictionis ad illum attinentis, eximitur à Condominorum subjectione, nisi ipse ab iis proprietates, seu possessiones habuerit, propter quas adhuc subditus permanebit. Cancr. *sup. part. 3. cap. 13. num. 306.*

Ad Num. 2.

7 Quamquam, ut D. Covar. ex communi prædocuit in principio, nihil referat ad usum jurisdictionis non divisum, quis ex Condominis majorem partem in territorio obtineat; tamen multum interest quoad penas pecuniarias, & alia commoda, quæ sunt jurisdictionis fructus; nam hæc non pro virili, sed pro rata dividi debent pro portione, quam quisque Dominus ex territorio, ac jurisdictione habet: nec respiciendum ad causas per Dominos decisas, quia licet minorum partem possidens de pluribus causis præveniendò cognoverit, non ideo ex penis plus capiet, quam pro sua portione illi debetur. Boër. *decis.* 5. num. 6. Alex. *conf.* 25. à num. 4. Morquech. d. cap. 5. num. 9. Tondut. d. cap. 2. numero 10.

8 Unde si quis remiserit penam pecuniariam delinquenti, quod facere nequit in socii præjudicium,

imputabitur illi in portionem ex fructibus jurisdictionis eidem competentem. Boër. *numero 7.*

Præterea, qui pro majori parte jurisdictionem habet, præfertur, ut ipsi militia administratio, ac civitatis custodia bello imminente committatur. Boër. *decis.* 5. num. 4. et si alias singulis Dominis clavis portæ oppidi tradi debeat. Boër. de custod. clav. num. 65.

Ad Num. 3.

10 Divisio jurisdictionis quoad exercitium diversimodè fieri potest: per tempus, ut quisque Dominus alternatim ad annum, aut biennium suo munere fungatur: per territorium, designatis limitibus, intra quos singuli jurisdictionem exercent: per vassallos, ut si convenerit, quod alius de causis Nobilium, & alius de ignobilium cognoscat. Tondut. d. cap. 2. num. 5. & modus dividendi per tempus magis aptus videtur. Tondut. num. 10. Divisio autem facienda est vel uno ex Dominis postulante, et si reliqui dissentiant, ut probat Morquech. d. cap. 5. num. 6.

11 Perfecta quomodolibet divisione, etiamsi jurisdic-tio ipsa penes condominos in solidum perseveret, ejus tamen usus ita impeditus existit, ut si quis ex illis adversum divisionis formam de causa cognoscat, quæ ad eum non pertinet, processus ipso jure sit nullus, nec erit præventioni locus. Tondut. d. cap. 2. ex num. 11.

12 Si per tempus fiat divisio, causa capta in anno unius Domini definiri debet in sequenti per alterum, vel ejus officialem, quoniam eadem est jurisdic-tio. Tondut. num. 13.

13 Semel absoluta ejusmodi divisio poterit reformari, ac iterum repeti, si expedierit, ut vitetur scandalum, aut grave aliud inconveniens à modo administrationis ortum. Morquech. *numero 10.* ex Cravet. *conf.* 264. volum. 2.

14 Ubi territorium inter Dominos ad exercendam jurisdictionem separatur, possit dubitari quomodo expedienda divisio; nam sunt variae opiniones circa formam ejus. Prima, quæ est communis Canonistarum, docet quod major dividat, & minor eligat, ex cap. 1. de Paroch. pro qua plures laudat Barbosa in collect. *ibi, num. 3.* Sed ea à legum Professoribus communiter reprobatur, ut ex aliis tradit Barbosa *ibidem, vers. Ceterum.* Secunda habet, forte divisionem peragendam. Tertia electionem tribuit habenti in re dividenda majorem partem, ut videre licet apud Barbosam sequaces referentem d. num. 3. *vers. Ceterum, & vers. Alii vero.* Quarta denique frequentior, verior ac tenenda in praxi sententia cum D. Covar. divisionem arbitrio iudicis relinquit, quam tuentur Tusch. *lit. D. concl. 530.* Menoch. de arbitrar. *cas. cap. 123. n. 11.* Villalob. *Arar. comm. opin. lit. D. num. 98.* Morquech. de divis. *honor. lib. 1. cap. 2. num. 57.* Gratian. *discr. part. cap. 160. num. 22.* Barbosa *sup. vers. Ultima sunt.* ubi alii, Hermos. in l. 3. gloss. 6. n. 101. tit. 4. p. 5.

Ibi: Sed & Pontificia responsio.

15 Observant communiter omnes, majoritatem, de qua loquitur Pontifex in d. cap. 1. de parochiis, minime referri ad ætatem, sed ad prioritatem in administratione, ut adnotat cum pluribus Barbosa *collect. ibi, numero 3.* Menoch. *sup. casu 124. num. 4. 5.*

INDEX RERUM OMNIUM, ET VERBORUM, Quæ in Practicarum Quæstionum D. D. Covarruvias Additionibus & Euclea- tionibus continentur.

Prior nota Arithmetica Paginam, posterior verò marginales
numeros indicat.

A.

Academia.

tempore instituta.

Acta, Actio, Actor, & Actus.

Acta judicialia, veluti probationes, faciunt præsumptionem erga tertium. p. 90. n. 16.
Actio hypothecaria in judicio pendente, si res obligata alienetur, quod jus creditori competat, si vicerit. p. 103. n. 45.
Actori suæ intentionis fundamentum incumbit probare. p. 179. n. 12.
Actus præcedens per subsequenter declaratur. p. 26. n. 14.
Actus nullus contra legem, vel rescriptum sustinetur, consentiente illo, cujus favorem respicit nullitas. p. 67. n. 44.
Actus per officialem publicum gesti sententiâ privatam, à qua appellatum est, tenent et si confirmatio sententiæ subsequatur, non sic in actibus privatis contingit, qui confirmatâ sententiâ irriti fiunt. p. 145. n. 15.
Actus ultra intentionem agentis operari non valet. p. 175. n. 42.
Actus qui licitè fieri potest, non præsumitur illicitè gestus. p. 177. n. 59.

Ad.

Ad ea, quæ rarè accidunt, jura non adaptantur. p. 163. n. 39.

Adipiscendum.

de Adipiscenda possessione ex l. ult. C. de edit. D. Adrian. *tol. remissivè.* p. 85. n. 14.

Administratio, & Administrator.

Administrationis causâ quis subjicitur, foro non suo. p. 37. n. 8.
Administrator compelli non potest per privilegiatum, ut in Curia rationes reddat. p. 49. n. 13.
Administrator paratus rationes reddere in loco administrationis, si non ibi recipiantur, an absens cogatur illuc redire. p. 73. n. 27.
Administrator regulariter remittitur ad locum administrationis, ut rationes reddat. *ibid.*

Adulterium.

Adulterii in crimine sententiâ absolutoria prodest complici cui condemnatoria non nocet. p. 124. n. 13.

Advocatio, & Advocatus.

Advocationis munus clericis interdictum est, sed pro pauperibus licet eis advocare. p. 50. n. 24.
Advocatis unde honorarium solvatur. *ibid.*
Trajanus primùm Advocatos constituit, salario de publico assignato, ut pauperes tuerentur gratis. *ibid.*
Advocatis litigantes stipendium debet exhibere. *ibid.*
Sunt in Hispaniæ civitatibus deputati, ut egenis patrocinium absque honorario ferant. *ibid.*
Ubi non sunt assignati, quisque advocatus tenetur pauperibus gratis patrocinari, quod jurejurando promittunt cum recipiuntur. *ibid.*
de Advocatorum salariis, remissivè. *ibid.*

Aegyptus.

Aegyptiæ monarchiæ initium. p. 19. n. 129.

Æstimatio.

Æstimatio rerum dotalium duplici de causa fieri debet. p. 234. n. 2.
Æstimatio venditionis causâ fieri intelligitur in dubio, tam in dote, quam in cæteris actibus. *ibid.* n. 2.

Agila Rex.

Agila Gothorum Rex in Hispaniâ. p. 5. n. 19.
Agri